

Sygn. akt II Ca 217/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Grażyna Kobus

Sędziowie: SO Aleksandra Żurawska

SO Piotr Rajczakowski

Protokolant: Agnieszka Ingram

po rozpoznaniu w dniu 29 kwietnia 2014 r. w Świdnicy

na rozprawie

spraw z powództw E. M.

przeciwko (...) SA w W.

o zapłatę kwot: 1.527 zł, 1.548 zł, 1.596 zł, 1.506 zł

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie

z dnia 22 listopada 2013 r., sygn. akt I C 312/13

I. oddala apelację;

II. zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej 1.200 zł kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 217/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 22 listopada 2013 roku, Sąd Rejonowy w pkt I oddalił powództwa E. M. przeciwko (...) S.A. w W. o zapłatę kwot: 1 527 zł, 1 548 zł, 1 596 zł i 1 506 zł, zaś w pkt II zasądził od powódki na rzecz strony pozwanej łącznie kwotę 2 468 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny. Pozwem z dnia 10 listopada 2011 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w J. wniosła o zasądzenie na jej rzecz solidarnie od H. K. i A. K., prowadzących działalność gospodarczą pod nazwą (...) s.c. w K., kwoty 127 738,34 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 maja 2011 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu. Powództwo motywowała faktem, iż zleciła wskazanej firmie transportowej przewóz towarów, który nie dotarł do miejsca przeznaczenia. H. i A. K. przyznali przy tym, że w trakcie przewozu doszło do wypadku komunikacyjnego, jednakże podnieśli, że sprawcą wypadku była osoba trzecia, kierująca pojazdem marki (...) o nr rej. (...) objętym ubezpieczeniem OC u strony pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W.. Do zamknięcia rozprawy wskazany ubezpieczyciel sprawcy zdarzenia nie przystąpił do sprawy w charakterze interwenienta. Mimo

braku wyroku skazującego sprawcę zdarzenia, strona pozwana przyjęła odpowiedzialność za powyższy wypadek komunikacyjny i wypłaciła świadczenia zgłaszającym roszczenia bliskim zmarłego w wypadku Z. K. oraz zlikwidowała szkodę w należącym do H. K. i A. K. pojeździe marki R. o nr rej. (...), uszkodzonym w wypadku. Wyrokiem z dnia 21 września 2012 roku Sąd Okręgowy w Legnicy, w sprawie o sygn. akt VI GC 172/12 zasądził solidarnie od H. K. i A. K. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w J. kwotę 127 738,34 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 maja 2011 roku i kosztami procesu w kwocie 5 248 zł. H. i A. K. wnieśli apelację od powyższego wyroku z dnia 21 września 2012 roku. Postanowieniem z dnia 02 września 2013 roku Sąd Okręgowy w Legnicy odrzucił apelację pozwanych. Powyższe postanowienie uprawomocniło się w dniu 14 września 2013 roku. Przed uprawomocnieniem się postanowienia o odrzuceniu apelacji, a już po jej wniesieniu - H. i A. K. pismem z dnia 07 lutego 2013 roku zwrócili się do strony pozwanej o wszczęcie postępowania likwidacyjnego w związku z zasądzonym od nich roszczeniem na rzecz (...) Sp. z o.o. z tytułu utraconego towaru w wypadku komunikacyjnym z dnia 09 maja 2011 r. Następnie w dniu 25 lutego 2013 roku H. i A. K. zawarli z Biurem (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w L. umowę przelewu wierzytelności. W umowie tej zbywający oświadczyli, iż są wierzycielami (...) S.A. w B., zaś wartość wierzytelności, którą przenoszą na mocy tej umowy wynosi 127 738,34 zł i wynika z wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 21 września 2012 roku. Zbywcy oświadczyli również, że cedowana wierzytelność jest zgodna, co do zasady i wysokości, bezsporna i nie zajęta w drodze egzekucji sądowej i administracyjnej. Pismem z dnia 25 lutego 2013 roku, Biuro (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w L. zawiadomiła stronę pozwaną o zawarciu umowy przelewu wierzytelności. Następnego dnia, tj. 26 lutego 2013 roku Biuro (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w L. zawarła z powódką E. M. umowę przelewu wierzytelności. Na mocy tej umowy zbywca oświadczył, że jest wierzycielem (...) S.A., zaś wartość tej wierzytelności wynosi kwotę 127 738,34 zł i wynika z wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 21 września 2012 roku. Ponadto oświadczył, że przysługująca mu wierzytelność jest zgodna, co do zasady i wysokości, bezsporna i nie zajęta w drodze egzekucji sądowej i administracyjnej i na mocy tej umowy przeniósł na E. M. wierzytelność w kwocie 1 506 zł. W dniu 27 lutego 2013 roku powódka zawarła z Biurem (...) Sp. z o.o. w L. następną umowę przelewu wierzytelności. Na mocy tej umowy zbywca oświadczył, iż jest wierzycielem (...) S.A., zaś wartość tej wierzytelności wynosi kwotę 127 738,34 zł i wynika z wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 21 września 2012 roku. Ponadto oświadczył, że przysługująca mu wierzytelność jest zgodna, co do zasady i wysokości, bezsporna i nie zajęta w drodze egzekucji sądowej i administracyjnej i na mocy tej umowy przeniósł na E. M. wierzytelność w kwocie 1 527 zł. Z kolei w dniu 28 lutego 2013 roku powódka zawarła z Biurem (...) Sp. z o.o. w L. następną umowę przelewu wierzytelności. Na mocy tej umowy zbywca oświadczył, iż jest wierzycielem (...) S.A., zaś wartość tej wierzytelności wynosi kwotę 127 738,34 zł i wynika z wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 21 września 2012 roku. Ponadto oświadczył, że przysługująca mu wierzytelność jest zgodna, co do zasady i wysokości, bezsporna i nie zajęta w drodze egzekucji sądowej i administracyjnej i na mocy tej umowy przeniósł na E. M. wierzytelność w kwocie 1 548 zł. Natomiast w dniu 04 marca 2013 roku powódka zawarła z Biurem (...) Sp. z o.o. w L. następną umowę przelewu wierzytelności. Na mocy tej umowy zbywca oświadczył, iż jest wierzycielem (...) S.A., zaś wartość tej wierzytelności wynosi kwotę 127 738,34 zł i wynika z wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 21 września 2012 roku. Ponadto oświadczył, że przysługująca mu wierzytelność jest zgodna, co do zasady i wysokości, bezsporna i nie zajęta w drodze egzekucji sądowej i administracyjnej i na mocy tej umowy przeniósł na E. M. wierzytelność w kwocie 1 569 zł. Strona pozwana zaspokoiła powyższe należności powódki, tj. w dniu 30 kwietnia 2013 roku wypłaciła powódce kwotę 1 527 zł; w dniu 22 maja 2013 roku kwotę 1 548 zł; w dniu 22 maja 2013 roku kwotę 1 506 zł; a w dniu 04 czerwca 2013 roku kwotę 1 569 zł. O wypłacie kwoty 1 527 zł ubezpieczyciel zawiadomił (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w J.. Pismem z dnia 19 lipca 2013 roku pełnomocnik (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w J. wezwał stronę pozwaną do zapłaty kwoty 127 738,34 zł. W związku z tym, strona pozwana pismem z dnia 22 lipca 2013 roku wezwała E. M. do zwrotu wypłaconej kwoty 6 150 zł (w sprawach tut. Sądu o sygn. I C 312/13, I C 416/13, I C 446/13 i I C 444/13), powołując się na fakt, iż zarówno umowa przelewu wierzytelności zawarta między H. i A. K., a Biurem (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w L. oraz między Biurem (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w L., a powódką E. M. są nieważne, gdyż wierzytelności objęte umowami nie istnieją. Powyższe stanowisko poparła dodatkowo treścią przepisu art. 84 § 1 k.c. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w J. nie otrzymała dotychczas od nikogo należności w kwocie 127 738,34 zł wynikającej z wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy dnia 21 września 2012 roku w sprawie o sygn. VI GC 172/12.

Rozważając tak ustalony stan faktyczny, Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie brak było jakichkolwiek dowodów, które świadczyłyby o tym, że przebrane wierzytelności w kwotach 1 527 zł, 1569 zł, 1506 zł i 1 548 zł przysługiwały A. i H. K. w stosunku do strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W.. Nie wynikało to, bowiem ponad wszelką wątpliwość, ani z umowy przelewu z dnia 25 lutego 2013 roku, ani też z wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 21 września 2012 roku w sprawie o sygn. VI GC 172/12. Nadto, z przedmiotowego wyroku wynika, że H. i A. K. nie byli wierzycielami, ale wręcz dłużnikami kwoty 127 738,34 zł, którą następnie zbyli na mocy umowy cesji jako wierzytelność. Na poparcie swoich twierdzeń, co do istnienia dochodzonych wierzytelności powódka nie przedstawiła przy tym żadnych innych dokumentów, np. dowodu uiszczenia przez H. i A. K. wynikającej z wyroku kwoty na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w J., która to spółka, na skutek zawarcia kolejnych umów cesji, pozostała niezaspokojona, gdyż kolejni nabywcy wierzytelności zwracali się bezpośrednio do strony pozwanej o zapłatę zakupionych kwot. Zdaniem Sądu nie było także podstaw do przyjęcia, że powódka w ogóle nabyła roszczenia przysługujące zbywającemu względem strony pozwanej na podstawie umów z dnia 26 lutego, 27 lutego, 28 lutego i 04 marca 2013 roku, gdyż jak wynikało z treści tych umów - przedmiotem przelewu były wierzytelności przysługujące cedentowi w dniach ich zawarcia. Zbywająca tj. Biuro (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w L., w chwili przelewu nie posiadała roszczenia o zapłatę wynikającą z wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 21 września 2012 roku, albowiem takiego roszczenia nie posiadali wcześniejsi Zbywający tj. H. i A. K. w dniu podpisania umowy ze wskazaną Spółką (...). Co więcej – w tym dniu nie był nawet prawomocny wyrok, na który powołano się w umowie przelewu wierzytelności, a to na skutek apelacji wniesionej przez H. i A. K.. Wyrok ten, co prawda uprawomocnił się w trakcie niniejszego postępowania, tj. w dniu 14 września 2013 roku, lecz w ocenie Sądu, nie zmieniło to jednak faktu, że pierwotni zbywający H. i A. K. nie posiadali i nadal nie posiadają wierzytelności w stosunku do strony pozwanej. Mając powyższe na względzie Sąd Rejonowy przyjął, że skoro zbywającemu w chwili przelewu nie przysługiwały roszczenia względem pozwanej Spółki, to powódka nie mogła ich skutecznie nabyć, co ostatecznie skutkowało koniecznością oddalenia powództwa, a także wydaniem wcześniej postanowienia w przedmiocie uznania cofnięcia i ograniczenia powództwa za niedopuszczalne. Sąd stwierdził nadto, że przedmiotem wskazanych umów przelewu wierzytelności nie mogły być też wierzytelności przyszłe, których ustawodawca nie wyklucza. Treść wszystkich przedłożonych w sprawie umów nie pozwalała na wyprowadzenie takiego wniosku, aby przelewy te dotyczyły wierzytelności przyszłych, a wręcz przeciwnie zostały one określone jako istniejące. Co do zasady bowiem wierzytelność, która ma być przedmiotem cesji, powinna istnieć w momencie zawarcia umowy. Winna też być oznaczona w zakresie stosunku prawnego, z którego wynika, a także stron i przedmiotu świadczenia. Elementy te powinny być już znane, ewentualnie istnieć musi możliwość ich ustalenia na podstawie treści stosunku prawnego, z którego wierzytelność wynika. Sąd wskazał, że w orzecznictwie w odniesieniu do problemu wierzytelności przyszłych na gruncie umowy cesji wskazuje się, iż wierzytelności takie nie są dokładnie oznaczone, ale są oznaczalne, gdyż można je określić za pomocą analizy treści stosunków obligacyjnych, z których wynikają. Warunkiem skutecznej cesji wierzytelności jest istnienie tego prawa, dlatego wierzytelność przyszła może przejść na nabywcę dopiero z chwilą jej powstania. Powyższe wymaganie należy uznać za spełnione, gdy umowa dotycząca przelewu wierzytelności przyszłej zawiera dane pozwalające ustalić w chwili zaistnienia określonej wierzytelności, że to właśnie ona była objęta zawartą wcześniej umową. Sąd ponadto wskazał, że w piśmiennictwie podkreśla się również, że aby wierzytelność mogła być przedmiotem przelewu, musi być w dostateczny sposób oznaczona, zindywidualizowana – poprzez dokładne określenie stosunku zobowiązaniowego, którego elementem jest zbywana wierzytelność. Takich elementów, Sąd nie dopatrywał się w sformułowaniu umów cesji, w których określono, że przedmiot umowy stanowią wierzytelności przysługujące cedentowi wobec pozwanej spółki z tytułu wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy. Nawet gdyby przyjąć, że przedmiotem umów były wierzytelności przyszłe (co oczywiście nie wynika z treści tych umów), nie miało to, w ocenie Sądu, znaczenia dla oceny zasadności roszczenia, skoro dotychczas nie zaktualizowały się przesłanki do powstania roszczeń po stronie powódki, tzn. nikt do tej pory nie zaspokoił Z. Spółki a ograniczoną odpowiedzialnością w J.. Sąd przyjął przy tym, że gdyby uwzględnił roszczenia powódki doszłoby do kuriozalnej sytuacji, tzn. zobowiązani na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 21 września 2012 roku A. i H. K., wskutek sprzedaży wierzytelności, której nie posiadali, doprowadziliby do wypłat kwot przez pozwanego Ubezpieczyciela na rzecz kolejnych Nabywców, zaś (...) Sp. z o.o. w J. pozostałaby niezaspokojona. O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 3 kpc w zw. z art. 99 kpc. Do kosztów tych Sąd

zaliczył: wynagrodzenie radcy prawnego od każdego z powództw w kwotach po 600 zł i opłatę skarbową od odpisu pełnomocnictwa w kwotach po 17 zł, co dawało łącznie kwoty po 617 zł. Na marginesie Sąd zauważył, że połączenie - na podstawie art. 219 k.p.c. - kilku oddzielnych spraw w celu ich łącznego rozpoznania lub także rozstrzygnięcia było zabiegiem technicznym, który nie prowadził do powstania jednej nowej sprawy, nie pozbawiło połączonych spraw ich odrębności i nie zmieniło faktu, że łącznie rozpoznawane i rozstrzygane sprawy są nadal samodzielnymi sprawami. W konsekwencji, w razie połączenia przez sąd kilku spraw do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, zwrot kosztów procesu przysługuje stronie odrębnie w każdej z połączonych spraw.

W apelacji od powyższego wyroku powódka E. M., zaskarżając go w całości, zarzuciła:

1. naruszenie przepisu art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc, poprzez nie zasądzenie na rzecz powoda kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony pomimo przegrania sprawy przez pozwaną;
2. naruszenie przepisów postępowania, a w szczególności treści art. 233 kpc polegające na niedostatecznym rozważeniu materiału dowodowego przez bezkrytyczne i w konsekwencji bezzasadne przyjęcie, że brak jest podstaw do ustalenia legitymacji czynnej powoda oraz art. 217 § 2 kpc poprzez przyjęcie, że okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione;
3. naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię przepisów art. 17 ust. 1 oraz art. 23 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, (...) i (...) przy określaniu zasadności roszczenia odpowiednio w zakresie odsetek oraz zasadności roszczenia głównego, poprzez przyjęcie, iż pozwany nie jest zobowiązany do likwidacji szkody poniesionej przez poszkodowanych zbywców wierzytelności;
4. naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię przepisów art. 509 kc i nast., poprzez przyjęcie, iż ekspektatywa nie może być traktowana jako prawo podmiotowe stanowiące samoistny przedmiot obrotu.

Mając na uwadze powyższe zarzuty powódka wniosła o zmianę zaskarżonego rozstrzygnięcia w pkt I i II poprzez zasądzenie od strony pozwanej na jej rzecz odsetek ustawowych od kwot 1.527 zł, 1.548 zł, 1.596 zł, 1.506 zł., od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy rozpoznając apelację oparł się na ustaleniach faktycznych Sądu Rejonowego mających uzasadnienie w zebranych w sprawie materiale dowodowym i zważył co następuje. Apelacja jest nieuzasadniona. Sąd Okręgowy podziela argumentację Sądu pierwszej instancji zawartą w rozważaniach uzasadnienia zaskarżonego wyroku, z której wynikają przyczyny braku jakichkolwiek podstaw do uwzględnienia żądania skarżącej, a której to argumentacji zarzuty apelacji w żaden skuteczny sposób nie podważyły. Przede wszystkim wskazać należy, że powódka w niniejszej sprawie w żaden sposób nie udowodniła, ani chociażby nie uprawdopodobniła, aby czy to pierwotni cedenci wierzytelności, z której powódka wywodzi swoje żądanie, tj. H. i A. K., czy też kolejni cesjonariusze, w tym powódka, spełnili jakiegokolwiek świadczenia na rzecz poszkodowanej Spółki z o.o. (...) w J.. W takim zaś stanie rzeczy ani owi pierwotni cedenci, ani kolejni nabywcy, nie mogli skutecznie nabyć wierzytelności przeciwko stronie pozwanej, ani na podstawie przepisu art. 518 k.c., ani też jakiegokolwiek innej podstawie prawnej, w tym przepisów kodeksu cywilnego dotyczących umowy ubezpieczenia (art. 805 i nast. k.c.). Bez jakiegokolwiek znaczenia natomiast w niniejszej sprawie było ewentualne spełnienie świadczenia przez stronę pozwaną na rzecz poszkodowanej Spółki, choć i tej okoliczności powódka, zgłaszając w tym przedmiocie twierdzenie, w żaden sposób nie udowodniła. Gdy zatem, w takich okolicznościach sprawy, roszczenia główne powódki dochodzone w niniejszym procesie nie były uzasadnione, to za takie nie mogły również zostać uznane roszczenia o odsetki, jak i o koszty procesu i stąd też żądania apelacji nie mogły w żadnym zakresie ani stopniu podlegać uwzględnieniu. Niezależnie już natomiast od powyższych rozważań i tylko dodatkowo należy wskazać, że roszczenie skarżącej o odsetki i koszty tym bardziej nie znajduje żadnego uzasadnienia z tej przyczyny, iż spełnienie roszczeń głównych nastąpiło, jak ustalił Sąd Rejonowy, jeszcze w maju i czerwcu 2013r., a zatem jeszcze przed uprawomocnieniem się wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy, zasądzającego od H. K. i A. K. na rzecz Spółki (...) kwotę 127 738,34 zł., a które to uprawomocnienie miejsce dopiero 14 września 2013

roku, a więc powyższe spełnienie świadczeń miało miejsce przed powstaniem przeciwko pierwotnym cedentom H. i A. K. tytułu wykonawczego.

Z tych zatem przyczyn zarzuty apelacji dotyczące tak naruszenia prawa procesowego jak i materialnego były zupełnie pozbawione podstaw, zaś wywody uzasadnienia tejże apelacji są całkowicie chybione i w przeważającej części dotyczą kwestii nie mających w sprawie żadnego znaczenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 kpc, oddalił apelację (pkt I), a o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt II), orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 związku z art. 99 i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 6 pkt 3 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163 poz. 1349 ze zm.), przyjmując, że należne wynagrodzenie pełnomocnika strony wygrywającej wynosiło po 300 zł. odnośnie każdego z dochodzonych (w wyniku połączenia spraw) roszczeń.